

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 395/2018-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. novembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, Malacká cesta 5680/2B, Pezinok, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 131/2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. októbra 2018 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských

práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 131/2014 (ďalej len „namietané konanie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ doručil 11. júla 2014 žalobu o ochranu osobnosti smerujúcu proti odporcovi [REDACTED], ktorý v čase podania žaloby pôsobil ako sudca okresného súdu a mal sa voči sťažovateľovi dopustiť šírenia nepravdivých informácií o jeho osobe.

3. Sťažovateľ v sťažnosti poukázal na skutočnosť, že vec bola pridelená ako v poradí prvej zákonnej sudkyňi [REDACTED], ktorá podľa jeho názoru nedôvodne namietala, že sa cíti byť zaujatá v konaní, a keďže Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 14 NcC 35/2015-17 z 11. júna 2015 rozhodol, že nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci, mala tým v namietanom konaní spôsobiť zbytočné prietahy.

4. K zmene zákonnej sudkyne došlo v roku 2017, pričom druhá zákonná sudkyňa nariadila prvý termín pojednávania vo veci samej na 6. november 2017, teda po viac ako troch rokoch a dvoch mesiacoch od podania žaloby, čo je podľa názoru sťažovateľa z ústavnoprávneho hľadiska neprijateľné a neakceptovateľné a majúce za následok porušenie označených práv o to viac, že ide o konanie o ochranu osobnosti, ktoré ak má naplniť svoj účel, tak by malo byť prejednané a rozhodnuté vnútroštátnym súdom maximálne do jedného roka.

5. V súvislosti s neuskutočnením dosiaľ nariadených pojednávaní sťažovateľ objasnil, že prvé nariadené pojednávanie bolo z dôvodu kolízie s iným pojednávaním odročené na 5. marec 2018. Ani toto pojednávanie sa však neuskutočnilo, keďže na základe dodatku č. 9 k rozvrhu práce okresného súdu na rok 2017 došlo v danej veci k zmene zákonnej sudkyne. Sťažovateľ o danej skutočnosti nadobudol vedomosť až 29. februára 2018 formou mailu, pričom okresný súd nariadil nový termín pojednávania na 15. jún 2018, a to aj napriek tomu, že 15. júna 2018 okresný súd nemal riadne ustálený okruh účastníkov

konania. Žaloba bola doručená okresnému súdu za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, pričom okresný súd žalovaného (sudcu okresného súdu) riadne 11. júla 2014 neustálil (jeho dátum narodenia a miesto jeho bydliska), ergo ho ani riadne na toto pojednávanie v dôsledku neprípustného formalizmu nepredvolal. Ani dané pojednávanie sa neuskutočnilo, keďže sťažovateľ sa v rozhodnom čase nachádzal v škótskom meste Dundee, kde sprevádzal svojho nepočujúceho maloletého syna [REDAKOVANÉ], reprezentanta Slovenskej republiky v karate na „Majstrovstvách sveta WUKF“, kde vybojoval striebornú medailu, teda ide o ospravedlniteľný dôvod na strane sťažovateľa.

6. Podľa názoru sťažovateľa okresný súd začal za účasti tretej zákonnej sudkyne vyvíjať na sťažovateľa neprípustný a nadmerný tlak v tom, že od neho požadoval doplnenie dátumu narodenia žalovaného, pričom okresný súd viedol konanie tak, aby bránil sťažovateľovi prístupu k súdu, a maril tak jeho právo na spravodlivý súdny proces. Okresný súd mu mal odoprieť právo na prístup k súdu do takej miery, aby bol narušený jeho účel, čo iba v konečnom dôsledku prispelo k predĺženiu súdneho konania. Okresný súd pritom vedel, že neuvedenie dátumu narodenia žalovaného a jeho aktuálneho bydliska v roku 2018 (teda po viac ako štyroch rokoch pasivity okresného súdu) nebolo prekážkou konania vo veci samej. Sťažovateľ preto opakovane navrhol okresnému súdu pripojenie trestného spisu vedeného proti žalovanému sudcovi [REDAKOVANÉ], a to z Okresného súdu Trenčín, ako aj z Okresného súdu Bratislava I s tým, že tieto spisy obsahujú požadované údaje žalovaného (dátum narodenia, miesto jeho bydliska), čo však okresný súd svojvoľne a ústavne nekonformne odmietol vykonať.

7. Okresný súd však sťažovateľa upovedomil o zrušení termínu pojednávania nariadeného na 28. september 2018 a upovedomenie bolo doručené sťažovateľovi až 3. októbra 2018. Okresný súd touto zásielkou zároveň doručil sťažovateľovi aj uznesenie z 11. septembra 2018, ktorým podanie sťažovateľa odmietol.

8. Poukazujúc na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva sťažovateľ konštatoval, že v čase podania sťažnosti ústavnému súdu mu plynula 15-dňová lehota na

podanie odvolania, teda namietané konanie ako celok nebolo právoplatne skončené a jeho stav právnej neistoty stále trvá.

9. Sťažovateľ v tejto súvislosti zhodnotil, že okresný súd v danej veci dosiaľ nepostupoval tak, aby ochrana jeho práv bola rýchla a účinná, nepostupoval efektívne a s urýchlením, hoci vzhľadom na predmet sporu – konanie na ochranu osobnosti – tak postupovať mal. Vec je podľa sťažovateľa po právnej a skutkovej stránke jednoduchá, nezložitá a má pre neho mimoriadny význam.

10. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie vo veci samej takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod č. k. 4C/131/2014 porušené boli.

2. Okresnému súdu Bratislava I sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod č. k. 4C/131/2014 konal bez zbytočných prieťahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 4.200,- Eur, ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný mu zaplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.

4. [REDAKOVANÉ] priznáva úhradu trov konania v sume 315, 84 Eur, ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný zaplatiť na účet jeho právnej zástupkyne - advokátky JUDr. Emílie Korčekovej do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

II.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

13. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (m. m. IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, II. ÚS 172/2011, I. ÚS 143/2014).

15. Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva upraveného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v jeho právnej veci.

16. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

17. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08).

18. Ústavný súd si pre potreby predbežného prerokovania sťažnosti vyžiadal súdny spis okresného súdu, z obsahu ktorého vyplýva takýto priebeh namietaného konania:

Dňa 11. júla 2014 bol okresnému súdu doručený návrh na začatie konania.

Dňa 14. augusta 2014 okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku.

Dňa 19. januára 2015 doručila zákonná sudkyňa [REDAKOVANÉ] predsedníčke okresného súdu oznámenie o skutočnostiach o možnom vylúčení z prejednaní veci.

Dňa 20. apríla 2015 opakovane doručila zákonná sudkyňa [REDAKOVANÉ] predsedníčke okresného súdu oznámenie o skutočnostiach o možnom vylúčení z prejednaní veci. K oznámeniu boli priložené oznámenia ostatných sudcov okresného súdu o možnej predpojatosti.

Dňa 12. mája 2015 vzhľadom na už predložené vyhlásenia sudcov okresného súdu okresný súd predložil spisový materiál krajskému súdu na rozhodnutie podľa § 12 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.

Dňa 20. mája 2015 krajský súd vrátil spis okresnému súdu na doplnenie vyjadrenia zákonnej sudkyne.

Dňa 1. júna 2015 bol spis opätovne predložený krajskému súdu.

Dňa 11. júna 2015 krajský súd uznesením č. k. 14 NcC 35/2015-17 rozhodol, že sudkyňa [REDAKOVANÉ] nie je vylúčená z rozhodovania v konaní.

Dňa 8. júla 2015 okresný súd vyrubil súdny poplatok, zaslal uznesenie na vyjadrenie odporcovi a vedľajšiemu účastníkovi, ako aj zaslal uznesenie o nevyhlúčení sudkyne.

Dňa 8. septembra 2015 sťažovateľ doručil okresnému súdu podanie označené ako „Dovolanie navrhovateľa“.

Dňa 12. novembra 2015 okresný súd predložil súdny spis Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na rozhodnutie o dovolaní.

Dňa 21. decembra 2015 bol na základe dodatku k rozvrhu práce spis pridelený

██████████.

Dňa 26. januára 2016 najvyšší súd uznesením konanie o dovolaní zastavil. Spis bol vrátený okresnému súdu 12. februára 2016.

Dňa 24. augusta 2017 okresný súd nariadil termín pojednávania na 6. november 2017.

Dňa 20. októbra 2017 sťažovateľ doručil okresnému súdu ospravedlnenie z neúčasti na pojednávaní a žiadosť o jeho odročenie. Zároveň žiadal o vykonanie nových dôkazov.

Dňa 31. októbra 2017 okresný súd odročil nariadené pojednávanie na 5. marec 2018 a predvolal naň účastníkov konania. Odporcovi sa predvolanie doručiť nepodarilo.

Dňa 12. januára 2018 bola dodatkom č. 9 k rozvrhu práce vec pridelená sudkyňi

██████████.

Dňa 26. februára 2018 sťažovateľ doručil okresnému súdu ospravedlnenie z neúčasti na pojednávaní a žiadal o jeho odročenie.

Dňa 28. februára 2018 okresný súd zrušil nariadené pojednávanie a nariadil nový termín na 15. jún 2018. Sťažovateľ zároveň oznámil súdu, že pojednávania sa nemôže zúčastniť, a súhlasil, aby súd v jeho neprítomnosti vypočul svedkov.

Dňa 5. júna 2018 okresný súd písomne vyzval sťažovateľa, aby v lehote 10 dní odstránil vady žaloby.

Dňa 6. júna 2018 sťažovateľ doručil okresnému súdu ospravedlnenie z neúčasti na pojednávaní a žiadosť o jeho odročenie.

Dňa 12. júna 2018 okresný súd odročil nariadené pojednávanie na 28. september 2018.

Dňa 9. júla 2018 sťažovateľ doručil okresnému súdu odpoveď na výzvu súdu.

Dňa 24. júla 2018 zákonná sudkyňa okresného súdu požiadala predsedníčku okresného súdu o oznámenie adresy odporcu.

Dňa 25. júla 2018 predsedníčka okresného súdu odpovedala zákonnej sudkyňi, že jej žiadosti z dôvodu ochrany osobných údajov nemožno vyhovieť.

Dňa 26. júla 2018 okresný súd uznesením vyzval sťažovateľa, aby riadne označil odporcu adresou trvalého pobytu.

Dňa 30. augusta 2018 sťažovateľ doručil okresnému súdu mailové podania, ktorými žiadal vykonanie dôkazu súdom.

Dňa 31. augusta 2018 sťažovateľ doručil okresnému súdu podanie označené ako „*VEC: Výzva súdu z 26. 7. 2018*“.

Dňa 11. septembra 2018 okresný súd uznesením podanie sťažovateľa odmietol a zároveň zrušil nariadené pojednávanie.

Dňa 17. októbra 2018 sťažovateľ doručil okresnému súdu odvolanie.

Dňa 25. októbra 2018 okresný súd predložil súdny spis ústavnému súdu.

19. Nadväzujúc na citovanú chronológiu procesných úkonov ústavný súd uvádza, že v úvodnej fáze namietaného konania (t. j. v období od júla 2014, teda od podania návrhu do júna 2015, teda do rozhodnutia krajského súdu o nevyhlásení sudkyne) bola dĺžka konania výrazne poznačená skutočnosťou, že v dôsledku vyhlásenia o možnej predpojatosti pre meritórne rozhodovanie sudcov okresného súdu nebolo možné určiť zákonného sudcu pre rozhodovanie v danom konaní, a tým okresný súd nemohol postupovať inak, ako v zmysle vtedy platného a účinného § 12 Občianskeho súdneho poriadku, t. j. predložiť spis krajskému súdu. Okresný súd bol oprávnený vo veci konať až potom, keď krajský súd ustálil, kto je v danom konaní zákonným sudcom a nevyhlásil zákonnú sudkyňu z rozhodovania v konaní. Ústavný súd v danej súvislosti konštatuje, že sa v žiadnom prípade nemôže stotožniť s námietkou sťažovateľa, ktorý dával za vinu vznik zbytočných prietahov zákonnej sudkyňi okresného súdu, ktorá využila svoje právo a oznámila skutočnosť, podľa ktorých sa cítila byť zaujatá pre rozhodovanie v danej veci. Toto právo jej prislúchalo z § 14 a § 15 OSP a nemožno jej ho v žiadnom prípade uprieť.

20. V súvislosti s ďalším priebehom namietaného konania ústavný súd konštatuje, že dĺžka konania bola zároveň výrazne ovplyvnená podanými procesnými návrhmi zo strany sťažovateľa. Ústavný súd zohľadňuje, že sťažovateľ ako strana sporu má nesporne právo na procesné úkony, ktoré urobil, na druhej strane však poukazuje na to, že za prietahy vzniknuté v dôsledku uplatnenia procesných práv strany sporu nemožno pripísať zodpovednosť na vrub súdu konajúcemu vo veci. Poukazujúc na doterajšiu judikatúru, čas, ktorý bol nevyhnutný na rozhodnutie o procesných návrhoch sťažovateľa, ústavný súd nezapočítal do doby zbytočných prietahov v konaní okresného súdu (m. m. III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04).

21. Ústavný súd po komplexnom posúdení priebehu namietaného konania uzatvára, že jediné obdobie, kedy bol okresný súd v namietanom konaní nečinný, bolo obdobie od augusta 2016 do augusta 2017. Ústavný súd však berie do úvahy, že v danom období došlo k zmene zákonnej sudkyne v namietanom konaní, čo malo na danú skutočnosť nesporne vplyv.

22. V súvislosti s uvedeným ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, z ktorej vyplýva, že nie každý prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (III. ÚS 199/02, I. ÚS 154/03). Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. V prípade, keď ústavný súd zistil, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevyslovil porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (napr. II. ÚS 57/01, IV. ÚS 110/04), prípadne návrhu buď nevyhoviel (napr. I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (napr. I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, IV. ÚS 221/05). Ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie sťažovateľom označeného základného práva (I. ÚS 42/01, III. ÚS 59/05). Na kratšie obdobia nečinnosti ústavný súd spravidla prihliada vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili dĺžku súdneho konania (I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01).

23. Ústavný súd po komplexnom posúdení individuálnych aspektov daného konania uvádza, že v predmetnej veci neboli splnené podmienky na to, aby mohol konštatovať porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto posúdil, že v namietanom konaní zatiaľ nedošlo k takej intenzite zásahu do práv sťažovateľa, ktorá by zodpovedala ústavnorelevantnému porušeniu označených práv, preto pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

24. Ústavný súd však v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej, a preto nebráni tomu, aby sťažovateľ v tejto veci v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom okresného súdu bude v nej v budúcnosti dochádzať k zbytočným prietahom, predložil ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. novembra 2018